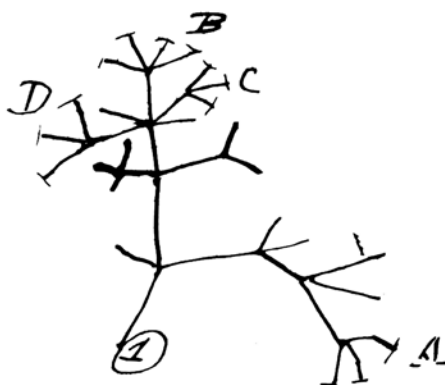

Individualiserad behandling av hormonproducerande cancer

Cancer är en grupp sjukdomar som orsakade under 2014 var fjärde dödsfall i Sverige. Behandlingen av cancer har avancerat i stadigt takt och allt mer avancerade terapier erbjuds. Kirurgi och i utvalda fall cellgifter kan idag erbjuda bot. I de fall som inte kan botas är målet att hålla sjukdomen stabil för att därigenom erbjuda patienterna en god livskvalitet och en längre överlevnad.

Dagens cancerforskning utgår från kunskap om olika tumörens biologi för att upptäcka nya behandlingar. Kunskap om sjukdomens biologi har också lett till identifiering av faktorer i tumörens arvs massa som kan utnyttjas för att förutspå vilken cancerbehandling som kan ha bäst effekt hos den enskilda patienten. Vid Akademiska Sjukhuset i Uppsala finns sedan 30 år ett centrum för diagnostik och behandling av ovanliga hormonproducerande cancer. Dess unika ställning har möjliggjort spjutspetsforskning, både inom det molekylära området men också i utforskandet av nya behandlingar. Jag har sedan 2009 varit verksam vid denna verksamhet och försvarade nyligen min avhandling inom området. Vårt fokus låg på att studera genetiska faktorer hos ovanliga stresshormonproducerande tumörer och dess påverkan på sjukdomsutveckling. Inom dessa studier har vi även försökt att koppla tumörens genetiska uppsättning till prognos och svar på cancerbehandling. Det långsiktiga målet har varit att utveckla förbättrad screening och behandling, genom ett individualiserat förhållningssätt, där beslut fattas utifrån tumörens biologi.

Ett av mina specialintressen är att studera hur tumörer utvecklas under sjukdomens gång och hur våra behandlingar påverkar denna process. För cancerläkare har det länge varit uppenbart att tumörers beteende kan förändras till att bli mer aggressivt under sjukdomens gång. Vi och andra forskare har nu börjat koppla sådan utveckling i sjukdomens beteende till förändring i tumörens genetiska uppsättning. Resultaten har visat sig överensstämma med den gamle Darwins teorier om livets utveckling genom naturligt urval. Vi har fortfarande mycket att lära men en liknelse mellan cellgiftsbehandling mot cancer och antibiotikaterapi mot infektioner ligger nära till hands; bakterier liksom tumörer utvecklar förr eller senare resistens mot läkemedel och felaktigt användande av läkemedel kan leda till att "snälla" bakterier/cancer celler slås ut varefter elakare sjukdomar får plats att breda ut sig. Men medan infektionsmedicinen utnyttjar lättillgängliga analyser, så som bakterieodling, för att avgöra vilket antibiotikum som bör användas är svårigheterna inom cancervården större. Att ta ett cancerprov är ofta komplicerat varför vi nu tittar på möjligheten att följa tumörens biologi kontinuerligt via funktionella röntgenmetoder och/eller blodprover. Jag hoppas därmed att, som läkare under specialisttjänstgöring i onkologi och som forskare, bidra till att utveckla framtidens cancervård. Vår vision är att biologin hos varje patients tumör skall kartläggas kontinuerligt i laboratoriet för att cancerläkaren skall kunna erbjuda bästa möjliga behandling. Det långsiktiga målet är klart utstakat: att hjälpa våra patienter att leva ett bättre och längre liv.

Skissen är tagen från Charles Darwins anteckningsböcker och visar på hur olika arter (A till D) har utvecklats ifrån en gemensam utgångspunkt (nr 1).

Bilden är tagen från wikipedia och lätt modifierad av mig. För licens se https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Darwin#/media/File:Darwin_Tree_1837.png.